

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

22:a årg. 1926.

Nr 4. April.

Pris 25 öre

ÄRO VI NU INFÖR EN LÖSNING AV MODERSKAPSHJÄLPEN?

Som i ett föregående nummer av Morgonbris förbättrades har nu regeringen framlagt förslag till moderskapsförsäkring. För vårt lands vidkommande har det sett mycket svårt

att moderskapshjälpen skall bli obligatorisk i de statsunderstödda sjukförsäkringarna och dels för de i industrien arbetande kvinnorna skall moderskapsunderstöd utgå genom Riks-

ligen om ekonomiskt bistånd under den tid arbetsförbudet varar.

Därför har också detta förbud varit i stor utsträckning utan sin skyddande betydelse, ty har den fattiga

Bruno Liljefors: HAVSÖRNAR.

ut att få fram effektiva förslag här om, då den bästa linjen, att genom den obligatoriska sjukförsäkring, lösa denna fråga, här icke varit möjlig att beträda. Den obligatoriska sjukförsäkring är det ännu lång väg till att införa i Sverige.

Regeringen har då dels föreslagit

försäkringsanstalten. Till skydd för barnet har sedan länge i den svenska arbetarskyddslagen varit införd bestämmelse med förbud för kvinna att arbeta viss tid före och viss tid efter barnsörd. Denna bestämmelse har dock icke åtföljts av en, som man tycker mycket naturligt sådan, näm-

modern icke fått eller kunnat arbeta inom industrien, så har hon naturligtvis på annat sätt fått lov att arbeta för sitt och barnets uppehälle.

Då nu äntligen blivit framlagt ett förslag, som kvinnorna kunna vara eniga om, så vill man hoppas att det också blir antaget. Vi behöva inte

vara rädda för att vi bliva banbrytare i frågan. I de stora industriländerna Tyskland, Österrike och även i Ungern var moderskaps-hjälpen införd redan på 1890-talet och före kriget hade såväl England och Italien som Schweiz infört sådan. Där den icke införts som försäkring så har genom andra åtgärder lämnats hjälp åt mödrar vid barnsbörd. I Norge har moderskapsförsäkringen rätt länge varit gällande, ty liksom i de länder där obligatorisk sjukförsäkring blivit införd, utgår moderskaps-hjälpen genom sjukkasseväsendet.

I propositionen om moderskapsunderstöd åt inom industrien arbetande kvinnor är föreslaget att understöd skall utgå två veckor före och sex veckor efter barnsbörd, således i full anslutning till vår skyddslag om barnsängsvila, och beräknas utgå med "belopp bestämt i förhållande till kvinnas årliga arbetsförtjänst på sätt i 6 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete finnes stadgat angående beloppet av hel sjukpenning".

I förslaget om olycksfallsförsäkring skall hel sjukpenning utgå med följande belopp pr dag: Om den årliga arbetsförtjänsten ej uppgår till 675 kronor, med 1 krona, till 675 men ej till 945 kronor, kr. 1: 50, 945 men ej 1,215 kronor, kr. 2: —, o. s. v. med höjning av 50 öre pr dag för varje beräknad inkomsts intervall upp till 3,105 kronor. Till den sistnämnda summan i inkomst lär väl för närvarande knappast någon i industrien arbetande kvinna komma upp.

Till bestämmelserna höra helt naturligt vissa kvalitetsstadganden för att berättiga till utfående av detta understöd.

Till dessa hör att kvinna minst 3 månader före den tid hon till följd av arbetsförbudet måste lämna arbetet, varit anställd inom industriellt företag. Några avgifter erläggas ej, utan skall understödet utgå av statsmedel.

Förslaget om moderskaps-hjälps utgående genom statsunderstödd sjuk-kassa förekommer i samband med omorganisation av sjukkasseväsendet. Det innebär en utvidgning av den redan beträdda vägen. Förslaget bjuder att moderskaps-hjälpen skall utgå med minst 1 kr. pr dag under minst 42 och högst 56 dagar. Däröfver äger kassa rätt att själv bestämma, men skall av denna tid under högst 14 dagar före barnsbörden utbetalas moderskaps-hjälpen. Ingen äger dock

rätt att utfå moderskaps-hjälpen, som ej "omedelbart före barnsbörden varit sjukhjälpförsäkrad medlem av registrerad sjuk-kassa under oavbrutet tvåhundra-tionio dagar".

Denna lilla redogörelse har upptagit endast de mest markanta punkterna i förslaget, vilka vi hoppas dock varit så belysande att arbetarkvinnorna kunna få en uppfattning om andan och räckvidden av förslagen. De kunna icke helt lösa frågan, men dock i en sådan utsträckning att vi av hela vårt hjärta önska dess antagande i riksdagen.

Om utsikterna härför skola vi ej nu uttala oss. Flera motioner ha väckts om avslag av kungl. maj:ts propositioner i denna fråga, ävensom motioner med ändringsförslag.

I pressläggningens ögonblicket har en motion väckts från liberalt håll, i vilken yrkas avslag på kungl. maj:ts proposition om moderskapsunderstöd åt kvinnor i visst industriellt arbete och framlägges förslag till moderskapsunderstöd för den kvinna, som är i behov därav för sig eller barnet. I motionen kräves återbetalningsskyldig av fadern för beviljat understöd till moder och barn. Här är ej heller fråga om fasta understöd, utan skall behovet prövas i varje särskilt fall, dock, "där ej särskilda omständigheter annat föranleda, bör understöd utgå med belopp, som jämlikt 3 och 5 §§ i lagen om barn utom äktenskap i allmänhet pläga av domstol i orten utdömas såsom underhållsbidrag till sådant barn och dess moder från fadern".

Detta motionsledes väckta förslag till moderskaps-hjälpen är en omarbetning av det förslag, som av Ragnar v. Koch och Gunhild Almén överlämnades till konungen den 18 juni 1924 och om vilket vi förut uttalat oss. Det är intet förslag till verkligt moderskapsunderstöd, som uppfyller skyddslagets fordringar om upprätthållandet av arbetsförbud för barnsängsvila. Detta förslag kommer troligen ej att sträcka sig längre än till de fall, som nu komma under fattigvården. Det nya blir väl att barnavårdsmännen får det något lättare att utkräva sådan hjälp vid behov.

Vi torde få tillfälle återkomma till denna motion. S. V.

ANSLUT EDER TILL DEN SOC.-DEM. KVINNORÖRELSEN!

En storartad donation

har den engelska landsorganisationen fått mottaga av lady Warwick, som donerat sitt hem, slottet Easton Lodge i Essex, att inrättas till folkhögskola för organiserade arbetare. Lady Warwick har under flera år tillhört arbetarepartiet och var år 1923 uppställd som kandidat vid parlamentsvalen. Sitt slott har hon många gånger upplåtit för arbetarepartiets kongresser. Donationen anses vara så mycket värdefullare, som den överlämnats utan andra villkor och bestämmelser, än att slottet skall tagas i bruk som fackföreningshögskola. Meningen är, att eleverna skola få bo inom skolan under studietiden och där beredas tillfälle icke allenast till koncentrerade studier utan även till behöfelig rekreation. Slottet är utomordentligt vackert beläget i en naturskön trakt, varjämte stora möjligheter till friluftsliv finnas.

I ett tal, som lady Warwick höll, då hon officiellt överlämnade Easton Lodge till Landsorganisationen, yttrade hon bl. a.: "Easton Lodge har varit mitt hem sedan min barndom och är mig mycket kärt såsom hemmet för min släkt sedan 300 år tillbaka. Men jag känner ingen sorg vid tanken, att jag nu skall lämna det, när jag så fullt sympatiserar med de idéer, det nu kommer att tjäna, och emedan jag tror, att de, som komma hit från arbetareklassens hem, skola lära sig älska det för dess skönhet och när de återvända föra med sig ökad glädje för arbetet."

För att bestrida kostnaderna för skolans igångsättande och underhåll har Landsorganisationen beslutat insamla medel till en fond av 50,000 pund. Landssekretariatet har anslagit 2,000 pund och resten ämnar man insamla bland fackföreningsmedlemmar.

Lady Warwick har genom sin donation förverkligat en länge närd önskan att kunna inrätta en speciell fackföreningshögskola. Skolan skall bli ett centrum, yttrade en av Landsorganisationens ledande män i ett tal till lady Warwick, icke endast för nationell utan även för internationell arbetarebildning genom utbyte av studeranden, och vi hoppas, fortsatte han, att man inom densamma skall kunna bereda de unga fackföreningsmedlemmarna "en plats i solen".

Kommissionärer! Rekvirera förhöjd upplaga av Morgonbris majnummer nu genast. Vid alla demonstrationer och möten måste tidningen finnas!

Lag om samhällets barnavård.

I min föregående artikel har insmugit sig ett fel, som förbigått mig vid korrekturläsningen. Det står nämligen sextonde kapitlet och skall vara sextonde paragrafen. Efter denna rättelse övergå vi till andra kapitlet, som handlar om Uppsikten över samhällets barnavård. Det åligger länsstyrelserna att se till att verksamheten i vad denna lag avser, handhaves och ordnas på ett ändamålsenligt sätt och att de barn, som äro i behov därav komma i åtnjutande av nämndens omvårdnad eller bliva föremål för dess åtgärder. I allt vad som rör kommunens barnavård skola länsstyrelserna biträdas av barnavårdskonsulenter, vilka jämväl hava att tillhandagå med råd och upplysningar beträffande barnavården. Förutvarande fattigvårdskonsulenter äro också barnavårdskonsulenter. Länsstyrelserna kunna förordna vederbörande tjänsteläkare att verkställa undersökning rörande missförhållanden i avseende å barnavård. Det är bra för barnavårdsmän och ledamöter att veta att fattigvårds- och barnavårdskonsulenterna kan tillfrågas även i barnavårdsangelägenheter. Ofta står barnavårdsmannen fullkomligt maktlös mot oeffterrättliga fattigvårdsstyrelser t. o. m. i fall där lagen tydligt och klart säger sin mening, såsom t. ex. då en barnavårdsman söker fattigvård i vistelsekommunen för ett barn som är utackorderat. För att slippa besvärligheterna med återkrävandet av det utlagda hos hemortskommunen brukar fattigvårdsstyrelserna eller rättare sagt den som mottager ansökan, i regel avfärda den med orden: "Barnet är ej skrivet här och vi ha ej med saken att göra." Då man gång efter annan får detta besked genom de fosterföräldrar, som sökt för barnet, frestas man tro att fattigvårdsstyrelsernas medlemmar sakna all kännedom om fattigvårdslagarna, om man ej visste, att detta är ett sätt att trötta ut fosterföräldrarna, så att de sända hem barnet och kommunen slipper bråket.

Vanligtvis hjälper det med att barnavårdsmannen begär protokollsutdrag över fattigvårdsstyrelsens beslut i ärendet. Man måste då verkligen behandla det, och då går det ej att komma från lagens bestämmelser

för den fattigvårdsstyrelse som känner till dessa, men det händer i större utsträckning än någon tror, att fattigvårdsstyrelserna avslå ärendet. Då är det rätta tillvägagångssättet att tillskriva länsstyrelsen och påkalla dess ingripande. Är fattigvårdsstyrelsen av det mera omedgörliga slaget bör det omedelbart ske, men i fall, där det kan tänkas att en hänvändelse till konsulenten räcker, är det den snabbaste utvägen. Länsstyrelsen remitterar i varje fall ärendet till konsulenten för utredning varefter den fattar sitt beslut. Den vägen är något lång och besvärlig, men brukar vara rätt så effektiv. En var äger rätt att om missförhållanden göra anmälan till länsstyrelse eller vända sig till fattigvårdskonsulent. Naturligtvis bör man veta att man har rätt, innan man beslutar sig för att hos länsstyrelse överklaga barnavårdsnämnds- eller fattigvårdsstyrelsens beslut. Utdrag ur barnavårdsnämnds protokoll skall utan avgift tillhandahållas den, som är i behov därav, för klagan. Likaledes är fattigvårdsstyrelse skyldig att tillhandagå med meddelande om beslut som skall överklagas. Om sådant ej tillställs klaganden kan en redogörelse med kopia eller avskrift, som styrker den ansökan över vars behandling klagan sker, räcka att bifogas klagoskriften. Mot länsstyrelses utslag kan anföras besvär hos kammarrätten.

Flera barnavårdsmän ha i brev anhållit om anvisning på litteratur. Här nedan följer:

Svensk författningssamling 1924, 361—373.

Barnlagarna av år 1917, av Holdo Edling, bunden 3 kr.

Lag om samhällets barnavård, av Gustav A. Aldén, bunden kr. 4:75.

Samhällets barnavård, av Ragnar von Kock, bunden 10 kr.

Lag om fattigvård, av Gustav A. Aldén, bunden kr. 3:75.

Köp angiven litteratur för klubbens räkning, om ni ej har råd att hålla dem personligen. De bliva alltid till nytta för såväl klubben som enskild medlem. Läs eller håll Tidsskriften för barnavård och ungdomsskydd, som är det gamla Vårdarbladet i ny gestalt. Läs i följd och flera gånger dessa små artiklar.

S. L — n.

UNG FLICKA.

Idealitet och kunskap.

Diskussionsinlägg.

I.

När jag läste Sigrid Gillners artikel i marsnumret med ovanstående rubrik, blev mitt hjärta vekt vid tanken på de många varma idealister, även jag mött vid mina strövtåg ute i bygderna, men när jag fann dem skildrade som "darrande och modlösa plitande på ett protokoll", då blev jag betänksam. Jag har hållit många kurser i föreningskunskap och överallt mött ett starkt krav på instruktion i detta ämne, icke minst av de varma idealisterna, som önska finna lämpliga former för omsättande av sina vackra och varma tankar, sin levande tro på en idé. Ty, det måste medges, att hur varmt intresserad man än är blir man missnöjd och vemodig om man träffas på möten där föreningsarbetet är prat i munnen på varandra, upphävandet av beslut å ena mötet som fattats å föregående förhandlingar utan ordning och reda och protokoll som skulle ställa Cenaklet Vattendroppens i skuggan. Hur ofruktbart ett sådant föreningsarbete är vet endast den, som sett det på nära håll här och var. Tro mig, en förening vars alla medlemmar äro analfabeter i föreningskunskap, är snart dömd till undergång och de allra flesta föreningar stupa på sin brist på någorlunda kunnig ledning. Den varma idealisten vill inte äventyra sin förening genom att ignorera förhandlingsordningen och vad därtill hör. Han finner att denna kunskap behöves för att göra det möjligt för organisationen att gå "from sounds to things". När jag läst genom artikeln ännu en gång fick jag en stark vision av en ung skald, som en gång skrev: "Ni sade mig jag saknar karaktär och

skolad tankegång och ordnade principer och stadighet i tron" — och som fann, att alla som ägde den där stadigheten i tron och de ordnade principerna, voro liktydiga med dem som läto korka in sin själ i flaskor med fasta proppar i. Så där, tänker Sigröd Gillner, nu har jag sagt det: Föreningskunskapen är den flaskan i vilken de sanna idealisterna läta korka in sina själar och — det är skada på själar.

Men, skalden har också tillagt: "Och sådant där som håller människor oppe när det kniper." Och är det inte så? Lika litet, som vi kunna undvara skalet kring kärnan, vilken annars skulle ruttna eller torka, lika litet kunna vi undvara en viss form för vårt föreningsarbete, som gör att frågor kunna diskuteras, beslut fattas, förhandlingar ledas och protokoll skrivas, så att det hela ej endast ger bilden av, utan också verkligen är ett trivsamt föreningsliv till vilket vi längta för att göra verklighet av våra vackra, varma tankar och idéer.

Sigröd Lundin.

II.

Sigröd Gillners artikel Idealitet och kunskap manar ovillkorligen till ett genmäle. Det är med beklämning man ser hur tanklöst det kastas fram gnistor. som inom våra klubbar kunna bli en förödande brand. Vi som något sysslat med arbetet inom nybildade klubbar, ha gjort den erfarenheten att föreningskunskap är den första uppgift vi böra ha i vårt arbetsprogram. Om vi tänka oss den samling vi ha inom våra klubbar, så är det kvinnor, som under sin bästa tid varit bundna vid hemmet och barnen. Först vid medelåldern ha de fått börja tänka på sig själva. Huru skola dessa utan den minsta aning om parlamentarisk ordning kunna gripa sig an med våra större spörsmål? Vi måste använda oss av den genväg, som en cirkel i föreningskunskap är och där vi försöka få fram våra bästa förmågor, som ha tid och vilja att uträtta något. Det är en märkvärdig uppfattning att en ordf., sekr. eller kassör som ordentligt sköter sina åligganden ej behöver viss förmåga eller ett visst kunskapsmått. Vore så ej fallet skulle vi väl ha massor av dem att välja på. Ha vi lyckats få fram duktiga funktionärer, så böra vi vara rädda om dem, ty där ligger grunden för klubbens framgång, utan dem kunna vi ej lyckas att möte efter möte samla våra kvinnor, ty orediga möten mana ej till förnyat besök. Ju bättre funktionärer ju bättre ordning och reda och ju större möjligheter att samla och behålla våra medlemmar.

Det är ej hälsosamt att så där i en rörelses början avkläda all auktoritet av de kvinnor, som känt plikten mana att ställa

Vårt studiearbete.

Var två eller tre i dessa dagar varit församlade, har obönhörligen frågan om gift kvinnas rätt till innehav av statstjänst kommit upp till debatt. Man har diskuterat och ventilerat och man har tagit parti för och emot.

Vad som under denna diskussion mest slagit en iakttagare har dock varit många deltagares brist på objektiv uppfattning av samhällsutvecklingen. Man har liksom hängt sig fast vid två ord, som verkat ganska bestickande, borgarkvinnor — och arbetslöshet. Man har, blind för allt annat, fört till torgs den uppfattningen, att det här endast gällde borgarkvinnor, villkas män hade tillräckliga inkomster för att täcka familjens behov, så att hustruns förvärvsarbete inte alls var nödvändigt, och kunde man blott få bort dessa från deras platser skulle arbete beredas många arbetslösa.

Att någon lindring i arbetslösheten faktiskt ej för närvarande ernås genom antagande av lagförslag om förbud för gift kvinna att inneha statstjänst, dels emedan utredningen ju tar sin dryga tid, dels emedan staten ej avskedar ordinarie anställda, reflekterar man naturligtvis inte alls över. Inte heller tänker man på, att många arbetare, som ha någon möjlighet till det, nu ge sina barn skola, så att även de kunna erhålla dylika platser. (Det är ju för övrigt det vi sträva för, att alla ska erhålla samma möjlighet till utbildning, så att var

sig i ledningen. Det finnes sorgligt nog inom våra klubbar tråkiga och avundsjuka element, som ej kunna se att en arbetarekvinna höjer sig litet över vanliga måttet. Då skall hon dragas ned och belastas just i stil med artikeln. Förmågan underkännes och förtroendet undergräves, medan man döljer sin egen okunnighet bakom skyddet att ej vilja lysa. Dessa kvinnor klara sig nog utan dylika artiklar till hjälp.

Att vi bland våra tysta kamrater ha mycket av värde det veta vi, men det är svårt att omsätta tankar och idéer, som aldrig bli framsagda. Vi hoppas dock att när de en dag bli tränade i den föreningskunskapen att uttrycka sina tankar i ord, de även skola bli beaktade. Låt oss blott icke så där våldsamt underkänna varandras förmåga. Smidigare måste vi gå fram till den enighet, som skall föra vår rörelse framåt.

Tora.

och en skall kunna komma på den plats i livet, där hon eller han bäst passar och kan göra sina anlag mest fruktbarande, oavsett härstamning eller samhällsklasser.) Men bortsett från detta, så den sak man mest förvånas över är att inte kvinnorna tänka på eller ta hänsyn till, att detta för dem är en principfråga av allra största vikt. Det är ju helt naturligen som kvinnorna, efter en lång och hård kamp nått fram till rättigheten att få tävla med männen på arbetsmarknaden och att inneha kommunala och politiska uppdrag, ja, med ett ord blivit erkända som medborgare, och när vi nu äntligen kommit så långt, så finnas de som genast äro färdiga med att yrka bifall till en lagstiftning, som skulle helt och hållet rasera vad vi förut vunnit. Ja, man har t. o. m. fått höra kvinnor förfäkta den uppfattningen, att när en kvinna var gift och därigenom försörjd, så skulle hon inte ha lov att ta arbete utom hemmet. Och då är det ju detta som framsynta kvinnor i långliga tider offrat så mycket arbete på, att vi skulle komma bort ifrån uppfattningen av äktenskapet som en försörjningsinrättning, och när vi nu genom reformerad äktenskapslagstiftning och genom reformerad lagstiftning på andra områden nått det målet, så finns det, sorgligt nog, de som äro tillräckligt kortsynta, att önska oss tillbaka till utgångspunkten.

Vadan då denna bakåtsträvande uppfattning bland många av våra kvinnor? Ja, bottnar den månne icke i obekantskap med själva problemets innebörd, och kanske främst i obekantskapen med den historiska utvecklingen. Man kan liksom inte fatta, att det inte alltid varit som det är nu, ja, man tycks nästan tro ibland att så illa ställt som det är nu har det aldrig varit. Och så vill man förbättra tillståndet — genom att göra det sämre.

Här får man ett eklatant belägg för nödvändigheten av att ett effektivt studiearbete bedrivs.

Skall man taga ställning till en så pass viktig fråga, så skall man göra det på samma sätt som man bör bedöma alla frågor, nämligen med utgångspunkt från den historiska utvecklingen, och man får naturligtvis inte forma sina åsikter efter de för

En socialistisk högskola i Österrike.

Den 17 sista januari öppnades i ett av de förra kungl. slotten i Wien en ny typ av undervisningsanstalter, som, utom Ryssland möjligen, torde vara den första i sitt slag i världen.

Kursen i denna socialistiska högskola är beräknad till sex månader och dess deltagare skola vara unga män och kvinnor, som äga goda förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen och dessutom äro i besittning av vissa kvalifikationer samt sedan äro i stånd att verksamt och praktiskt kunna göra personliga insatser för de socialistiska idéernas utbredande och fördjupande.

Man kan verkligen med fullt skäl säga, att det är en ofantlig skillnad på tidsandan i detta avseende nu och för tio årtionden sedan endast med tanke på hur de socialistiska pionjärerna då fingo arbeta för sin utveckling. Det var först den långa arbetsdagen i förvärsarbete, sedan på kvällarna de många skiftande föreningsuppgifterna och därefter att använda många av den välbehöfliga vilans timmar för personligt studium och orientering på kunskapens och kulturens områden.

Nu däremot få de unga, som gripits av dessa förr så farliga idéer, en vidare fördjupad insikt i dessa, som t. ex. i här berörda fall, i ett av landets förnämligaste slott från barocktiden, med sina stora konstsamlingar.

Staden Wien, som just för dessa värdefulla konstsamlingars skull inköpt detta slott, har hyrt ut detsamma på tio år till en undervisningsförening för denna högskola.

Under undervisningstiden skola eleverna vara helt bosatta inom slottet.

Även de socialdemokratiska kvinnorna i Österrike anordna denna vinter en hel del olika föreläsningkurser för kvinnornas skolning; från endagars kurser till fjortondagars kurser över ämnen som särskilt beröra kvinnorna.

tillfället mest bestickande argumenten. Och detta gäller naturligtvis även alla andra frågor. Men för att någorlunda kunna förstå den tid vi själva leva i, måste vi ha kännedom om flydda tider, och därför bör studiet av historien beredas en god plats i vårt bildningsarbete. Diskussionen i den ovan nämnda frågan har på ett synnerligen belysande sätt blottat bristerna i detta avseende, och varhelst vi finna att våra kunskaper äro otillräckliga, där bör detta förhållande i möjligaste mån repareras. Och därför, när vi under den kommande sommaren planera för höstens bildningsarbete, så få vi inte glömma att historia är ett av våra viktigaste studieämnen, och för oss kvinnor i främsta rummet den del därav, som ger oss inblick i den historiska utvecklingen av kvinnans ställning i samhället.

H. F—d.

A. B. F:s kvinnokurs 1926.

Vid Brunnsviks folkhögskola anordnar A. B. F. instundande sommar en kvinnokurs. Den hålles under tiden 1—9 juli och skall i år såsom i följande ha karaktär av instruktionskurs för kvinnliga medlemmar i till A. B. F. anslutna organisationer. Kursens uppgift är sålunda att ge vägledning för kvinnornas studiearbete, därvid särskild vikt lägges på kvinnornas rustning för gagneliga insatser uti samhällslivet. Undervisningen lägges så, att vem som helst utan förstudier kan deltaga i densamma.

Kursens program upptager:

Allmän samhällslära med praktiska övningar och samtal i samhällsrelaterade frågor av särskild betydelse för vår tid, såsom sociala försäkringsfrågor, skattefrågor, hälsovårdsfrågor, arbetareskyddslagstiftning m. m.

Vidare skall ägnas synnerlig uppmärksamhet åt A. B. F:s allmänna folkbildningsarbete. En serie instruktiva föreläsningar härom skola hållas och tillfälle beredas för deltagarna till gemensam överläggning.

Slutligen upptar kursen föreläsningar i litteraturkännedom, i samband varmed anvisningar och råd lämnas för cirkulärernas skönlitterära studier.

Kursen pågår under 10 dagar, 1—9 juli, med 2 å 3 föreläsningar och en å två timmars praktiska övningar eller samtal dagligen.

Avgiften för deltagande i kursen blir 35 kronor, för vilken avgift deltagarna erhålla hel inackordering under vistelsen i Brunnsvik, ävensom full ersättning för resorna till och från kursen. Lämpligt är att kursavgiften betalas av organisationerna i form av stipendier till deltagarna.

Ansökan om deltagande i kursen skall före den 1 maj insändas till A. B. F:s centralbyrå, adr. Stockholm 1. Ansökan bör innehålla uppgift om den sökandes namn, ålder och yrke, vilken eller vilka arbetarorganisationer den sökande tillhör, framför allt om den sökande förut deltagit i A. B. F:s arbete, samt vara försedd med rekommendation från den förening den sökande tillhör. Å ansökan skall tydlig postadress angivas.

Meddelande från exp.

Under mars månad har till avdelningarna sänts ut årsberättelsen för 1924—25, broschyren "Arbetarnes Studiecirkelverksamhet", inbjudan till A. B. F:s kvinnokurs samt cirkulär för Morgonbris majnummer. Har någon klubb ej erhållit nämnda försändelse, torde hänvändelse göras till exp.

Vad är en studiecirkel och hur bildas den?

A. B. F. har sänt ut en broschyr, där fullständig redogörelse lämnas över studiecirkelverksamheten, dess uppgift, organisation och anslagsmöjligheter. Den behandlar således vad en studiecirkel är, hur den bildas och hur arbetet inom densamma organiseras. Vidare vilka ämnen som avhandlas inom studiecirkelarna, vilka studieplaner som finnas, varifrån anslag erhållas och i hur stora belopp dessa utgå jämt en hel del andra saker, som man måste ha reda på för att på ett någorlunda tillfredsställande sätt kunna ordna studieverksamheten. Kvinnoförbundets styrelse har för sina avdelningars räkning rekvirerat nämnda broschyr och har densamma utsänts samtidigt med årsberättelsen.

Som denna broschyr bör bli av stort värde för dem som önska sätta i gång studiearbete, är det att hoppas att våra medlemmar ägna den nödig uppmärksamhet och inte bara lägga den till handlingarna.

Semesterkurser för industriarbetare.

Under midsommarveckan 1925 anordnades efter uppslag, som ursprungligen kom från industriarbetare i Norrköping, en semesterkurs vid Åsa folkhögskola i Södermanland. Kursen pågick i fem dagar och omfattade ett 30-tal föreläsningar över aktuella samhällsspörsmål, folkbildningsarbetet, litteraturkännedom, näringsförhållanden, hembygds-kunskap, arbetarrörelse, nöjeskultur m. m.

För att utröna huruvida ej detta uppslag skulle kunna utnyttjas i vidare utsträckning har Arbetarnes Bildningsförbunds verkställande utskott beslutat söka utröna, i vad mån intresse finnes för ifrågasvarande kurser bland A. B. F:s organisationer, och har därför riktat en vädjan till sina instruktörer, de lokala bildningsråden och studiecirkelarna att upptaga frågan till överläggning och inkomma med yttrande snarast möjligt. I detta yttrande bör även ingå upplysning om, huruvida ekonomiska bidrag till kursernas förverkligande kan påräknas i orten, huru stora avgifter som kunde få upptagas av deltagarna, om utsikt till stipendier åt dessa o. s. v.

Sedan dessa yttranden inkommit tar A. B. F. frågan under nytt övervägande.

I händelse dessa kurser komma till stånd är det att hoppas att våra industriarbetarskor beakta det tillfälle som erbjudes att ge semesterdagarna ett givande innehåll.

De arbetare och arbetarskor som deltog i följarets kurs vid Åsa voro synnerligen belättna och ansågo kursen i allo lyckad.

Protokollet från Sverges socialdemokratiska ungdomsförbunds fjärde kongress finns nu tillgängligt. Protokollet, som omfattar 90 sidor, är försett med sakregister och är i övrigt mycket intressant. Priset är endast 50 öre och kan rekv. från Frihets förlag, Eskilstuna.

Fackförbund eller industriförbund?

Ett aktuellt svenskt fackföreningsproblem.

II.

Den år 1912 verkställda utredningen utvisade, att 41 förbund med tillsammans 221,881 medlemmar funnos. Enligt omorganisationskommitténs förslag skulle antalet förbund reduceras till 22. Av intresse är nu att se, hur fackföreningsrörelsens sammansättning gestaltat sig 11 år senare eller år 1923, då en ny statistisk undersökning företogs. Resultatet av denna undersökning väckte inte lite överraskning. Det visade sig nämligen, att utvecklingen gått i helt annan riktning, än beslutet av år 1912 hade avsett. Antalet organisationer av förbundetstyp utgjorde nämligen icke mindre än omkring 60. Medlemsantalet hade till år 1923 ökat med 66,5 % eller till 368,531 och antalet organisationer av förbundetstyp med något över 46 %.

Denna ökning av antalet organisationer hade uppstått, trots att en del förbund, som existerade år 1912 upplöstes antingen i brist på medlemmar och intresse eller också — vilket i flertalet fall var förhållandet — därför, att de hade sammanslagits med eller uppgått i andra förbund. Närmaste anledningen till den starka ökningen var, att fackföreningsrörelsen sedan år 1912 hade grenat ut sig till arbetsområden, där fackorganisationer tidigare saknats, och där man vid bildandet av sådana hade handlat stiek i stäv med de av Landsorganisationens kongress givna anvisningarna. Betecknande är sålunda, att sjöfolket, då det under kristiden på allvar organiserade sig, uppdelades i flera förbund, som knappast kunde anses såsom yrkesförbund utan snarare såsom specialorganisationer inom ett och samma yrke. Sålunda bildade däckspersonalen Sjömansunionen, eldarna Eldareunionen, stewartarna förenade sig i Nya stewartföreningen, radiotelegrafisterna i Radiotelegrafistföreningen och kvinnorna i Föreningen sjöfarande kvinnor. Anledningen till, att kvinnorna bildade egen förening i stället för att ansluta sig till någon av de övriga, torde väl närmast ha varit den, att de vägrades inträde i dessa. Sjömännen sträva nämligen efter att få kvinnorna bort från arbete ombord på fartyg, isynnerhet vad beträffar de långgående

fartygen. Detta motivera de med, att kamratskapet blir lidande på, att kvinnor äro med ombord, och deras vägran att låta kvinnorna få vara med i deras organisationer torde väl vara ett led i denna strävan. Det vore väl ändock rimligare, tycker man, att männen, därest de nu anse sig icke kunna upprätthålla kamratskapet av nämnda orsak, genom självdisciplin sökte rätta till detta missförhållande, i stället för att beröva sjöfarande kvinnor deras levbröd genom att söka utestänga dem från arbetet. En kungl. kommitté, som haft frågan om en bemanningslag under behandling, har även gått in för samma egendomliga uppfattning, att kvinnorna icke skulle ha rättighet att få arbete ombord på långgående fartyg.

Inom telegrafväsendet, som ju är monopoliserat av staten, vilken är ensam arbetsgivare, skulle man tycka, att en enda arbetareorganisation borde räcka till. Men för denna arbetarekår finnes icke mindre än fyra organisationer, nämligen Telegraf- och Telefonmannaförbundet, Telegrafverkets personalförbund, Telegrafverkets trafikpersonalförbund samt Kvinnliga telefonjämnemannaföreningarnas centralförening. Inom hospitalsväsendet är förhållandet enahanda. Där finnes Hospitalspersonalens förbund, Hospitalens ekonomipersonalförbund och en särskild organisation för överskötare samt en för maskinmästare och maskinister.

Så långt är resultatet nedslående ur industriförbundsanhängarnas synpunkt, men om man fördjupar sig i det av Landssekreterariatet insamlade statistiska materialet, finner man, att det trots allt försiggått en utveckling i enlighet med Landsorganisationens kongressens beslut om "successiv övergång" till industriförbund. I tidskriften Fackföreningsrörelsen har detta material bearbetats och behandlats i en serie artiklar.* Av dessa framgår, att inom de mera betydande industrierna en märkbar förskjutning ifråga om medlemsstocken försiggått i riktning mot industriförbund. Utrymmet här

tillåter ej sysslade med detaljer, varför vi få nöja oss med att anföra, att de i industriförbunden anslutna fackföreningsmedlemmarnas antal beräknats ha ökat från 96,344 till 221,755. De i yrkes- och fackförbunden sammanslutna medlemmarnas antal har visserligen också ökat, vilket även varit fallet inom de s. k. blandade förbunden, men procentuellt har endast industriförbundens andel i medlemsantalet ökats. Enligt 1908 års statistik voro 43.6 % av alla fackföreningsmedlemmar anslutna till industriförbunden, medan år 1923 industriförbundsmedlemmarnas antal utgjorde 60.2 % av hela medlemsantalet. Yrkes- eller fackförbundens andel i medlemsstocken hade samtidigt minskat från 24.8 till 18.5 % och de blandade förbundens från 26.1 till 15.3 %.

Inom en del industrier är "industriförbundsprincipen" praktiskt taget förverkligad. Inom sågverksindustrien t. ex. tillhöra icke mindre än 96 % av alla där sysselsatta arbetare Sägverksindustriarbetareförbundet, inom textilindustrien äro omkring 99 % av de organiserade sysselsatta arbetarna anslutna till Textilarbetareförbundet, av stenindustriens arbetare äro 98 % anslutna till Stenindustriarbetareförbundet, av bryggeriindustriens arbetare tillhöra 95 % Bryggeriindustriarbetareförbundet och av pappersmasseindustriens arbetare omkring 93 % Pappersindustriarbetareförbundet o. s. v.

Enligt den nya omorganisationsplanen skulle förverkligandet ske på så sätt, att 33 förbund skulle bildas av de 60 i utredningen upptagna. Antalet organisationer skall alltså minskas med ungefär hälften. Alla dessa 33 förbund kunna emellertid icke göra anspråk på att bliva betraktade såsom rena industriförbund. Åtskilliga komma att få karaktären av yrkes- eller fackförbund. Förhållandena äro icke sådana, att man kan schablonmässigt inränga alla slags arbetare inom industriförbundet, utan man har ansett vissa moderationer nödvändiga. Avsikten med den nya organisationsplanen är att söka åstadkomma det bästa möjliga under för handen varande omständigheter i syfte att undanröjda

* Arg. IV, Band II, sid. 481, 529, 556, 577. Arg. V, Band I, sid. 1, 25, 145, 481, 505, 558, 584.

de största olägenheterna av det nuvarande organisationssystemet. Det gäller framförallt att få till stånd industriförbund inom arbetsområden, där de naturliga förutsättningarna äro starkast framträdande, t. ex. inom den mekaniska verkstadsindustrin, järnbruksindustrin och sådana arbetsområden, där en fullständigt meningslös splittring i organisatoriskt hänseende förefinnes, såsom inom t. ex. sjöfartsnäringen. Inom byggnadsindustrin anser man, att förutsättningarna för ett industriförbunds bildande ännu saknas. Enligt omorganisationsplanen skall visserligen ett särskilt förbund för denna industris vidkommande bildas, men detta skall tills vidare endast omfatta de arbetare, som äro anställda direkt hos byggmästarna, alltså murare, byggnadssnickare, timmermän och hantlangare. Om planen förverkligas på denna punkt, skulle alltså murare- och träarbetareförbunden upplösas, och Grov- och fabriksarbetareförbundet skulle nödgas avstå från sina inom byggnadsindustrin sysselsatta arbetare, vilkas antal utgör omkring 7,800. De arbetare, som äro anställda hos byggnadsindustriens entreprenörer, såsom bleck- och plåtslagare, kakelugnsmakare och måleriarbetare, skulle få behålla sina yrkesförbund, medan t. ex. elektriker och rörläggare skulle förbliva i Elektriska arbetareförbundet och Metallindustriarbetareförbundet.

Hur önskvärt det än är, att en omorganisation företages i enlighet med den nu föreliggande organisationsplanen, torde man icke kunna räkna med ett förverkligande av planen inom den närmaste framtiden. Obenägenheten hos fackföreningsmedlemmarna att medverka därtill är större än man trott. Så gott som samtliga förbund, som måste offras, ha hittills vägrat lämna sin medverkan, tydligen förlitande sig på, att Landsorganisationens kongress skall giva dem absolution. Av meddelanden i pressen har emellertid framgått, att en del överflyttningar och omgrupperingar företagits efter överenskommen melse mellan vederbörande förbund, och det är att hoppas, att den "successiva övergången" så småningom kommer att leda till det önskade resultatet. I de fall praktiska svårigheter lagt hinder i vägen för en rationell omorganisation enligt industriförbundsprincipen har på senare tiden fastare organisatoriska förbindelser mellan närbesläktade förbund åstadkommit genom bildandet av

Nils Karleby död.

Stor och smärtsam var för visso förlusten för hela svenska arbetarrörelsen när Nils Karleby av den oemotståndlige allbetvingaren tvangs lämna sitt verksamma liv, mitt i dess fruktbringande och uppåtstigande skede. Där perspektiven vidgades och den trägna forskarblicken såg klarare och längre.

En mognad omsmältning av det under receptiv ungdomstid tillägnade rika kunskapsstoffet från många områden, tillät honom att bli en forskare och en samhällstänkare av betydande mått redan i unga år.

Meningslöst leka ödesmakterna sitt blinda spel bland livets varelser och människan som individ blir ofta

s. k. karteller. Detta har varit fallet inom t. ex. den grafiska industrien, där typografer, bokbindare och litografer föredragit att bilda en kartell i stället för ett industriförbund.

Vi få nöja oss med dessa fakta och allmänna synpunkter och avvakta det beslut, som Landsorganisationens kongress kommer att fatta, då den sammanträder i augusti innevarande år.

För Morgonbris' läsare torde det måhända vara av intresse att närmare taga del av hur kvinnorna komma att beröras av omorganisationsplanens förverkligande. Därmed får emellertid anstå till ett annat tillfälle.

Edith Larsson.

oskyldigt och meningslöst offrad. Det är den påträngande förnimmel-sen man får vid den öppna griften, när de bästa i unga år bäddas i tidig grav. Dessa, som kunnat giva mera än andra åt livet.

Djupt betydelsefull blev dock Nils Karlebys livsgärning trots dess kort-het.

För de unga inom vår rörelse bör han länge verka som eggande exempel till kamplust och till danandet av egen syn och rik personlighet.

Karlebys utveckling, från fattig, vetgirig yngling, kämpande, trots mångårig svår sjukdom, sig fram genom självstudier till andlig växt och fördjupad mognad, som gjorde honom värdig forskarnamnet, är den sig stundom upprepande vackra sagan om hur högt människan andligen kan stiga, när medveten viljeriktning spänner krafterna och de få själens adel genom ödmjuk tjänst i arbetet för rättens oförstörbara idéer.

Nils Karleby var en senfödd stoiker, öppen, ljus och svekfri. Personligen försynt övade han ett synnerligen starkt, intrycksfullt och positivt inflytande vid den personliga samvaron.

Länge minnas vi hans ljusa gestalt och hans gärning. V.

Kapitalräntan och socialismen.

Kapitalet är en produktionsfaktor, jämbördig med naturen och arbetet. Denna kapitalets ställning betingas av att detsamma, som i sig självt kan betraktas såsom en upplagring av sparad arbetskraft och naturkraft, är en faktor, som för produktionens huvuddel åstadkommer en ofantlig ökning i effektiviteten. För det nu existerande kapitalistiska produktions sättet är denna omständighet av dominerande betydelse och kapitalets självständiga insats i produktionen av för hela det ekonomiska livet utslagsgivande karaktär.

En väsentlig del av vad som plägar benämnas kapital utgöres av producerade produktionsmedel, eller så kallat realkapital. Detta realkapital är ingen direkt källa till mänsklig behovstillfredsställelse. Medlen till behovstillfredsställelsen ger det så att säga först i andra hand. Den kapitalistiska produktionen använder *omvägar* för att tillfredsställa behoven. Men just därigenom uppnår det sin oerhörda produktivitet. I detta, att den kapitalistiska produktionen tager denna omväg ligger ett betydelsefullt faktum: den kapitalistiska produktionen tar *tid*. Förbises tidsmomentet förloras möjligheten att rätt uppskatta kapitalets insats i produktionen.

Om nu någon använder för honom tillgängligt kapital på det sättet, att han sätter in det på frambringandet av realkapital, kan han uppenbarligen icke räkna på att få igen sin insats förrän de producerade produktionsmedel, för vilka han är intresserad, komma i det skick, att de kunna tillgodose behov genom att bringa produkter i marknaden. Först genom att dessa produkter vinna avsättning erhåller realkapitalet sitt egentliga värde. Uppenbarligen måste den person, som här tänka oss, vänta på ersättningen en viss tid. Ville han ej underkasta sig detta väntande, uppstode ej något nytt realkapital och därmed ingen möjlighet till den behovstillfredsställelse, varom nyss talats. Genom att han vill vänta, med andra ord genom att avstå från att konsumera, vad han har tillgängligt i dag till en viss längre fram liggande tidpunkt, möjliggör han dels skapandet av nytt realkapital, dels ersättningen av förbrukat sådant. Detta väntande får

således karaktären av en självständig ekonomisk funktion.

Kapitalbildning innebär, att man inriktar en viss del av produktionen på att göra producerade produktionsmedel. Det väntande, varom vi nyss talat, är kapitalbildning, och denna tager sig uttryck uti att man är villig medverka till att kraft överföres från produktionen av konsumtionsnyttigheter till frambringandet av produktionsmedel.

Kapitalbildning försiggår numera till stor del med pengarnas hjälp. Man avstår en del av sin årsinkomst och sätter in detta belopp på en bank, vilken leder det ut till produktionen. Genom detta avstående, *sparande*, har man gått med på att inskränka sin konsumtion för att öka tillgångarna i framtiden. Sparande betyder i själva verket en inskränkning i efterfrågan på konsumtionsnyttigheter och en överflyttning av denna efterfrågan till kapitalföremål. Genom sparatend ges produktionen en annan riktning: den lägges på frambringandet av producerade produktionsmedel.

Detta väntande och sparande, varom här talats, sammanhänger med den kapitalistiska produktions tidskrävande natur. Under den tidrymd, som förefinnes mellan produktion och konsumtion måste producenterna, arbetarna och andra, leva. Den, som genom sitt sparande avstår medel för den tidskrävande produktionen, påtager sig därigenom uppehållet för dessa producent och gör således en direkt insats i produktionen.

Av allt detta framgår, att väntandet eller sparatend är en väsentlig och självständig ekonomisk funktion liksom arbete och naturkraft. På samma sätt som arbetet och naturkraften betinga sina pris, arbetslönen och jordräntan, är det självklart, att även väntandets viktiga uppgift skall betinga ett pris. Detta pris är *kapitalräntan*. Den ger så att säga spararna en ersättning för väntetiden, d. v. s. för deras produktiva insats.

Kapitalräntan är till sin natur lik alla andra pris.

Dess höjd bestämmes av gränsköparna och gränssäljarna. Funnes ingen kapitalränta, skulle efterfrågan på väntande ökas i avsevärd grad. Tillgången på kapital skulle i detta fall icke på långt när komma att motsvara efterfrågan. Men då måste även ett pris härvidlag uppstå, som komme att stiga till dess jämvikt mellan tillgång och efterfrågan uppnåtts. Ett pris på väntandet är helt enkelt en betingelse för avpassningen mellan tillgång och efterfrågan. Kapitalräntan är även ett skydd för produktionen, ty ingen ränta alls eller en för låg ränta skulle åstadkomma att kapitalet förtärdes liksom en för hög ränta skulle skadligt binda dess produktivitet.

Vad här sagts gäller för alla former av *kapitalistisk* produktion, alltså även för ett samhälle, som övergått från privatkapitalistisk till socialistisk hushållning.

Ett socialistiskt samhälle kan knappast tänkas utan att den enskilde samhällsmedlemmens eller det enskilda hushållets fria val beträffande konsumtionen därinom kommer att bestå. Detta fria val ifråga om konsumtionen betingar en fri prisbildning. Den fria konsumtionen tager emellertid i anspråk, direkt eller indirekt, realkapital. Därmed tager den även sparatend och väntandet i anspråk. Om intet särskilt pris på denna faktors produk-

SKULPTUR.

tiva insats funnes, skulle anspråken på densamma så oerhört stegras, att de icke kunde uppfyllas. Efterfrågan på väntande-sparande måste begränsas. Detta kan under förutsättning av fritt val och fritt byte ifråga om konsumtionen endast ske genom prisbildningen, alltså genom att kapitalräntan existerar.

Kapitalräntan är en regulator, som bestämmer produktionens vägar, därmed även priserna på de färdiga produkterna och konsumenternas efterfrågan samt slutligen efterfrågan på kapitaldispositionen. Detta gäller för varje form av kapitalistisk hushållning.

Varje sådant samhälle kräver jämlikt sin natur sparande, avstående av en del av det nuvarande produktionsresultatet för framtidens behov. En socialistisk samhälls- och produktionsordning skulle kunna tänkas ha förmåga att fastställa detta sparandes omfattning. Men ett pris måste finnas, som bringar anspråken på kapital i överensstämmelse med den sålunda uppkomna tillgången. Ledningen i ett sådant samhälle kan således genom sina dispositioner med avseende på sparandets omfattning i viss mån inverka på räntans höjd, men räntan själv kan icke avlägsnas.

På vilket sätt ledningen åvägbringar sparandet är en bisak. I varje fall måste det i realiteten gå ut på att inskränka nutidskonsumtionen, om detta nu sker genom beskattning eller på annat sätt. För bestämmandet av detta sparandes omfång kan intet säkrare mått användas än konsumenternas villighet att i de färdiga varorna erlægga ränta för det kapital, som tagits i anspråk.

Vad än inom ett samhälle priset på sparande kallas, så måste det finnas, därför att det är garantin för en kontinuerlig produktion med hänsynstagande till framtidsbehoven. Hur än sparandet i ett samhälle försiggår, måste dess reglering och anpassning efter de verkliga behoven ske genom en prisbildning på detsamma.

Själva principfrågan rörande kapitalräntan i ett socialistiska samhälle belyses klart av den österrikska nationalekonomen Böhm-Bawek, som på ett ställe säger:

”Ett allmännyttigt användande av den inflytande räntan ändrar ingenting i det faktum, att räntan inflyter såsom ränta. Socialiststaten handlar genom sådant användande av räntan lika som en nutida kapitalist

Moderna uppfostringsprinciper.

Av Anna Christensson.

Det finns, så vitt jag vet, blott ett levnadskall för närvarande, som kvinnan får ge sig in på, utan att det frågas, om hon har de kvalifikationer, som äro nödvändiga för detta arbete. Och detta arbete är uppfostrarkallet, eller rättare uttryckt kvinnans kall som uppfostrarinna av de egna barnen. Därför går det ofta så, att hon ingenting annat har att gå efter vid denna uppfostran än minnen från den egna barndomen för en tjuvä eller trettio år sedan. Hur ofta har det ej hänt, att en mor, en arbetarhustru, sagt till mig: ”Jag uppfostrar min dotter så som jag själv en gång blev uppfostrad. Men hon handlar så olika mot vad jag handlade. Jag förstår henne ej.”

Men är det egentligen så underligt, att en mamma misslyckas med uppfostringsmetoderna från mor och mormors dagar? Visst ej. Våra barn nu ha alla levat sitt liv under kristiden och krigstiden med alla dess inflytelser. De äro liksom vi vuxna mycket olika föregående generationer. Vad särskilt barnen beträffar, så äro de framförallt mycket tidigt utvecklade. Vad vi som barn kunde bedöma vid 17 års ålder, det bedöma våra barn nu redan vid 13 år. Tack vare denna tidiga utveckling tåla de ej auktoriteter så som vi, som nu äro i medelåldern en gång i vår barndom tålde dem. En annan sak, som också genast faller i ögonen, när man observerar barnen av i dag, är deras stora realism. Den sagovärld, vari vi som barn så gärna rörde oss och i vars mystik vi levde och levde länge, den övergives mye-

skulle handla, som genom inflytande mervärde hopar en miljonförmögenhet och använder den till allmännyttiga ändamål. Man kan använda en förvärvad *lön* egoistiskt eller altruistiskt, och man kan använda en förvärvad *ränta* egoistiskt eller altruistiskt; men lika litet som någon skulle vilja våga påståendet, att en arbetslön blir ränta om den användes egoistiskt, lika litet har man rätt att påstå att en förvärvad ränta ändrar natur och förvandlas till exempelvis arbetslön, därför att den användes altruistiskt.”

Ulla H—st.

ket tidigt av våra barn. De ha så praktiska, realistiska synpunkter på allting. Man ser det på deras bokval vid nöjesläsningen i barnbiblioteket. Man hör det på de frågor, de så ofta göra vid undervisningen. ”Lönar det sig?” ”Kan man förtjäna något därpå?” Så fråga de tidigt precis som vi vuxna. Och de fortsätta att fråga, öppet eller blott inom sig själv: ”Hur skall jag bära mig åt för att bli något, vinna något?”

Det är här uppfostrarna både i hem och skola borde taga fatt. Låt vår tids realistiskt betonade barn tidigt få taga itu med arbete på egen hand! Låt dem få vara självverksamma! Men hur är det i våra vanliga skolor? Läraren arbetar alldeles förtvivlat med att ”tugga” ve-tandet så fint som möjligt. Barnen ha blott att svälja, d. v. s. att med så få ord som möjligt svara på lärarens utförliga frågor. Sällan ställes eleven inför en större boklig eller praktisk uppgift utom boken, där han får vara i fred och själv komma tillrätta med lösningen av ett problem. Man klagat över bristande intresse för läsläsning o. d. Men är det underligt, så föga som skolbarnet får ha med av verklig självverksamhet. Och resultatet känna vi: den slöe 14-åringen, som då han slutar skolan ingenting riktigt kan och ej vet vad han duger till, därför att han ej i våra väl skötta skolor fått vara i fred och pröva krafterna.

Mödrarna hjälpa troget till, både när det gäller flickor och pojkar. ”Du kan ej göra det här. Jag gör det mycket fortare än du.” Hur ofta får ej en liten pys, som vill hjälpa mor med det ena eller andra, höra detta. Mor säger det i all välmening, liksom hon sedan i all välmening sliter ut sig för att hålla i ordning flickornas kläder och annat i hemmet, i stället för att låta vart och ett av barnen ta sin uppgift i det lilla hemmet och självständigt svara för den. Hon förstår ej, att hon berövar barnen förmågan att utveckla krafterna — och att hon längre fram skaffar sig barnens medlidssamma löje, därför att hon så föga förstått, vad som var att göra av den sjundade barnkraften.

Men det skall ärligt erkännas, att

vi både i hem och skola börja få upp ögonen för hur dåligt vi förbereda barnaskaran av i dag till inträdet i vårt samhälle, och att mycket försöksarbete är i gång både i skolor och hem för att utvinna nya uppfostringsmetoder. Här som så ofta förut komma vi nog i Sverige att få impulserna i första hand från det republikanska Tyskland. Man är där i olika stater i fullt arbete med en omläggning av skolarbetet, som syftar till att rensa ut en hel del överflödigt kunskapsstoff och att låta barnens initiativförmåga och självverksamhetsdrift komma till sin rätt. Här i Sverige göra vi också redan de första försöken. Jag erinrar om arbetsövningarna vid våra folkskolors hembygdsundervisning och om startandet av våra yrkesbetonade fortsättnings-skolor.

Respekt för barnets självständiga, eller så mycket som möjligt självständiga arbete vilja alltså de nya uppfostringsprinciperna föra fram. Men det är ej nog med detta. Man vill också vinna respekt för hela det tanke- och viljeliv, som är barnets, man vill att människan skall respekteras i barnet. Hur är det nu i många hem? Ena ögonblicket begära föräldrarna, att den lille pysen noggrant skall lystra till vad de vuxna säga. Den andra minuten skall han ej uppfatta, vad som talas omkring honom och som ej är ämnat för hans öron. Det är, som om man trodde, att barnet vore en maskin, som man den ena stunden kunde ställa in till tänkande och kännande och den andra stunden koppla av från sådant arbete. Men barnet reagerar som en vuxen på allt som sker i omgivningen. När då barnet kommer med sina frågor över sådant, som det hört och ej fullt förstått, vad mötes det då av enligt de gamla uppfostringsmetoderna? Jo, ofta av snäsor eller löje, ibland sätter en mor ihop historier, som äro osanna, för att tillfredsställa det frågande barnet. Jag bara påminner om alla dessa historier om "storken", som proppas i små barnahjärnor, när pysarna hört något om tillblivelsens mysterium, och mor vill på ett enkelt sätt komma från den lilles frågor. En vuxen vetgirig och ärlig frågare får vanligen ett ärligt svar på sina frågor, men det får ej barnet. Och följden? Ja, våra tidigt utvecklade små komma tack vare sin realism snart underfund med att de blivit narrade i det ena och andra fallet. De börja ofta tidigt att förakta mor, som kan

narras, och som kan fordra sanningskärlek av dem, under det att hon själv ej är så noga med sanningen.

Så grundlägges hos barnet den tanken, att det finns en moral för de vuxna och en för barn. De vuxna få göra, vad de vilja, barnen ha blott att rätta sig efter moderns bud. Den etiska fostran till människor, som verkligen kunna skilja på gott och ont, ges ej på annat sätt än genom full ärlighet och respekt i umgänget mellan föräldrar och lärare å ena sidan och barnen å den andra. Det är detta de moderna uppfostringsprinciperna vilja. Den som har umgått med barn på detta kamratfulla, förtroliga sätt, den vet vilka skatter, ett sådant umgänge kan ge den vuxne. Kanske ser man under ett sådant fostringsarbete mera bristerna hos sig själv, än man annars gör. Men då kan man blott sluta den lilla barnahanden ännu fastare i sin. Ty då känner man sig ännu mera med i det storartade karaktärsdanande arbetet som sker hos barnet, som mötes med ärlighet och växer upp skyddat för stryk och kujonerande. Det är i barnets liv många upprepningar av fall och upprättelse, men också där växer något fram till slut, som man aldrig når med förmaningar, tvång och käpprapp: personligheten, som känner sig själv och sina krafter, och som fyller de plikter vilka äro de bärande i varje samarbete bland människor. Är det ej sådan ungdom vårt samhälle behöver?

Och vilka är det, som kunna åstadkomma denna ungdom? Framförallt mödrarna i de många tusen arbetarhemmen i vårt land. De kunna göra det genom det fostringsarbete, som nedlägges på de egna barnen. Den teoretiska insikt i tidens spörsmål och i barnapsyket, som behöves för ett sådant arbete är ej svår att förvärva. Varje arbetarbibliotek har i sin ägo erforderlig litteratur. Men en kvinna verkar lika mycket för att dana framtidens släkte, om hon intresserar sig för skollivet å den ort, där hon är bosatt. Nu möter man sällan från arbetarkvinnorna något intresse för skolans angelägenheter, utom då det gäller att avbasa en lärare för hans svaghet och brister. Mödrarna glömma så ofta, att en lärare är bunden av skollagar och kursplan, fast han kanske lika ofta som föräldrarna i sitt inre kritiserar undervisningens gång. Det är alltså oftast hela undervisningssystemet, som behöver ändring. Här förmår lärarkåren så föga. Men de, som förmå något, äro alla de röstberätti-

Kvinnornas förbudskonferens.

På inbjudan av Centralrådet för kvinnornas förbudsarbete har under tiden 19—21 febr. hållits en konferens i Stockholm med representanter för kvinnoorganisationer i hela landet. Antalet deltagare var 250.

Första dagens förhandlingar upptogo förutom öppningshögtidigheterna föredrag av fru Ellen Hagen om "Kvinnorna och samhällsederna". Fröken Maria Sandström talade om "Samarbetets betydelse och organisation" och professor Bergman om "Förbudsfrågans nuvarande läge i Amerika". Förbudsvännernas Landsförbunds sekr., red. J. Törnfeldt, frambar förbundets hälsning och lyckönskan, framhållande vikten av att kvinnorna gjorde sin insats i nykterhetsarbetet, där de hade så stora förutsättningar.

Andra konferensdagen talade Vira Eklund om "Kvinnorna inför årets landstings- och kommunala val" och red. Alexis Björkman om "Folkets självbestämmningsrätt över rusdryckshandeln i kommunerna, i länen och landet". En resolution antogs, i vilken det värdjades till kvinnorna att med vaket intresse delta i förberedelserna till årets landstings- och kommunala val och att därvid — envar inom sitt parti — se till att förbudsvänliga och i övrigt kvalificerade kandidater uppsättas.

Därefter talade fru Mary Arosenius om "Alkoholfri uppfostran" och fröken Dagmar Privo, Köpenhamn, om hur alkoholfrågan beaktas inom olika länder i Centraluropa.

På söndagen höll fröken Frida Härner föredrag om "Nykterhetsundervisning i skolorna" och fru Hilma Hofstedt framförde till diskussion frågan om vilken ställning de nykterhetsintresserade kvinnorna böra intaga till det s. k. Sundsvallssystemet.

Diskussion följde på de flesta föredrag och ett flertal resolutioner antogs, vilka emellertid för smärre omredigeringar remitterades till Centralrådet.

gade, kvinnor och män, som besluta om skolans utseende. För dessa skolbeslut sakna vi ännu i stor utsträckning arbetarkvinnornas intresse. Och dock ha de väl här en av sina närmast liggande uppgifter såsom samhällsmedborgare.

Sprid Morgonbris!

Ingen klubbmedlem får vara oerksam när det gäller agitationen för Morgonbris.

Fredrika Bremer.

I serien "Svenska kvinnor" på Lindblads förlag i Uppsala har Ellen Klemans bok "Fredrika Bremer" utkommit. Vi bliva i detta arbete i tillfälle att följa Fredrika Bremer från hennes tidiga barnaår och genom livets olika skeden. Hennes starka och djupt personlighetsmätade livsföring bli vi på ett förtroligt sätt delaktiga av och lära oss hålla av henne som aldrig förr. Man undrar blott hur hon orkade, denna lilla späda, för att icke säga spröda, varelse, leva ett så intensivt arbets-, tanke- och känsloliv. Fredrika Bremer var icke tillfredsställd med den konventionella uppfostran hon erhöll och ville ej leva en societetsdams ytliga liv. Sina första ungdomsår kallar hon också "Inte — livet", och genomlever först vid 30-årsåldern sin verkliga ungdom. Men redan i barnaåren grubblar hon och reagerar över olikheten i människornas ekonomiska förhållanden och kan aldrig njuta av trädgårdens mångahanda ljuvligheter, då "stugornas barn" voro utestängd och ej fingo plocka och njuta av bärbuskarnas frukter, och hennes fråga till "Bonn Amie": "Varför skall det finnas fattiga och rika?", glömde hon inte, utan när hon kom ut i världen och i beröring med de socialistiska idéerna, förfasade hon sig icke över dem utan tvärtom. Hon studerade den engelska kristna socialismen med, som förf. säger, "hängivet intresse och djupaste sympati".

I Amerika kom Fredrika Bremer i beröring med socialt intresserade personer och hennes mål att bedriva sociala studier fullföljde hon.

Även där gjorda försök med bildandet av "ideala kommunist samhällen" blevo föremål för hennes studier, och hon vistades ett par dagar på "The North American Phlanstery" och deltog i det gemensamma arbetet. Förf. berättar att hon sällade sig till köksgruppen och gräddade bovetepläggat på svenskt maner och bjöd omkring vid frukostbordet.

De fourieristiska idéernas praktiska omsättning, såsom de kommo till uttryck i denna falangstären vunno dock ej hennes odelade sympati.

Amerikaresan, som med ett kortare uppehåll i England, tagit två år, hade på intet sätt gjort henne trött på resor och intryck och studier.

FREDRIKA BREMER.

Modell till staty av Sigrid Friedman.

Önskan att i en staty förläna minnet av Fredrika Bremer har länge varit närd bland kvinnor, som i henne se föregångerskan till kvinnornas frigörelsesträvanden.

Ett förslag till en sådan, som för många synes henne värdig, är nu föremål för livlig diskussion. Denna har fått aktualitet genom skönhetsrådets bifall till begäran om viss plats i Humlegården i Stockholm för statyn. När frågan kom till stadsfullmäktige framfördes en från skönhetsrådet avvikande mening, eller rättare, man ansåg att man borde taga viss hänsyn till olikstänkande meningar inom statykommittén, och beslöts bordläggning. I dessa dagar pågår en livlig pressdebatt för och emot konstnärens uppfattning av Fredrika Bremer. Av reproduktionen här ovan är det naturligtvis

Hon tröttnade aldrig på att söka det hon önskade finna, och längtan efter det "fullkomliga samhället" drev henne ut på färder i Europa för att leta efter "teeknen" till närmandet av det. Det dröjde nu fem år innan hon återvände till Sverige.

Det är ganska egendomligt, att då man läser Ellen Klemans bok om Fredrika Bremer, så förefaller ingenting av det som utgjorde hennes idévärld överlevat. Formerna ha visserligen växlats. Kvinnorna ha fått rösträtt och säte i den lagstiftande församlingen och många andra rättigheter för vilka Fredrika Bremer

svårt att bilda sig en uppfattning om hur konstnären lyckats. Helt visst frapperas man av denna bild av Fredrika Bremer som här kommit till uttryck. Kanske statyn är för inåtriktad, för själfull att passa ute i en park och till allmänt beskådande.

"Envar står det fritt att tända sin lampa vid de svunna snillenäs alltid brinnande låga. Varken konungar eller erövrare efterlämna i följande släktens själar sådana springande källor av andlig energi. Dessa höga andar äro evigt närvarande och verksamma. Därför lider också hela samhällskroppen av att så många människor av ogynnsamma förhållanden berövas möjligheten att erhalla en uppfostran, som vore i stånd att inrikta deras känsloliv och intelligens åt andliga intressen och sätta dem i stånd att tillgodogöra sig den kulturella energi, som i så rikt mått står till förfogande hos de stormän, vilka verkat i det förflutna." — — —

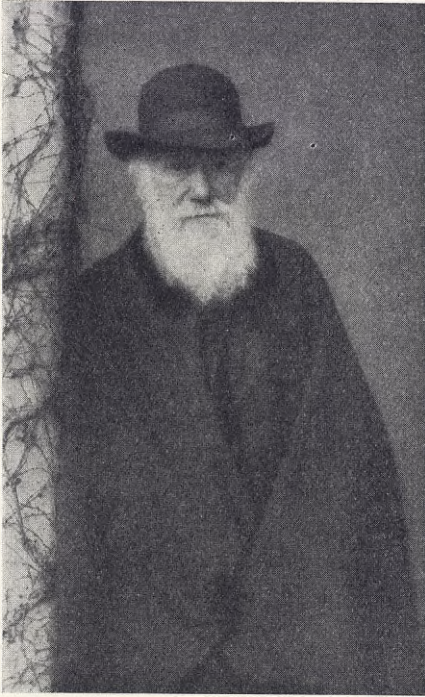
"Allt som skall växa fram inom själslivet går långsamt, på grund av att livet består i organisation och ingen organisation kan komma till stånd på annat sätt än genom lugn och tålmodighet. Ytlig läsning av en diktare är därför utan värde. Stormännens verk måste man läsa om och om igen sina tjugu till trettio gånger för att rätt lära sig uppskatta deras djup. På samma sätt förhåller det sig med de stora filosofernas verk."

Jules Payot.

kämpade, men ännu skulle hon icke vara för gammal och behöva känna att tiden ridit henne förbi, ty mycket av det innersta i hennes förkunnelser lever och kämpas för än i dag.

Som banbryterskan, kvinnoemancipationens s. a. s. moder ha vi uppfattat och vördat henne, men hon blir ännu mera för oss genom Ellen Klemans. Hon blir den fullödiga och vidfammande personligheten, som i långa tider kommer att verka livgivande och befruktande på dem som kämpa för sin andes utveckling.

S. V.

CHARLES DARVIN.

Charles Darwin: Resa kring jorden.

Man är van att med Darwins namn förbinda bilden av en kraftig, vitskaggig gubbe med buskiga ögonbryn över trötta och melankoliska ögon och ett ansikte, vars bristande skönhet fullt uppväges av den djupa godhet och förståelse varom hans sorgsna anletsdrag vittna. För dem som något känna till honom står han som en av de främste lärde vårt Europa någonsin frambragt. För de flesta är han nog ingenting annat än en vetenskapsman som kom på den ljusa idén, att människan härstammar från aporna.

(Inför vissa, högst vanställda porträtt av den store engelsmannen kan man också fatta, att en sådan idé uppstått hos honom, ty på den bild man i allmänhet ser av honom är det inte utan, att han liknar en godhjärtad gammal chimpan. Dessa bilder äro precis lika felaktigt återgivna som hans teori om människans härstamning blivit under årtiondenas lopp!)

Men nu finns det en annan Darwin, som ytterst få människor känna till: En tjugutvåårig ung man, som redan gjort sig bemärkt och av en glad och lycklig slump kom att medfölja det engelska krigsskeppet *Beagle* på dess kartläggningsresa runt jorden. Vår tid som förälskat sig i skolplugg och examensjukt kan ha gott av att veta, att denne unge man, som blev så vida och med rätta berömd aldrig avlade annan examen än den första på den teologiska banan! Ja, i skolan ansågs han som en typisk medelmåta...

Det är en ung, intresserad och rörande anspråkslös man, som skrivit *Resan kring jorden*. Han har inte haft en

Bröllopet på Väktarmon.

Av Gust. Hedenvind-E—n.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Så försiggick akten på gårdet mitt bland de idisslande getterna, de höga rökpelarna och de skäggiga männen som vittnen. —

Gubben Degersted darrade högtidligt fram sitt amen.

Men brudgummen tycktes ännu icke riktigt fatta, vad som passerat, och såg från den ene till den andre av männen — såg på sin forne förman, så på Thora och på den gamle, nitiske prästen igen och sporde slutligen mycket lågmätt och i svävande ordalag, vad då detta ville säga? Visserligen hade han förlorat sin Gud, men ändå gjorde honom varje antydning till hädelse djupt bedrövad. Visserligen hade han — det var nu mer än tre år sedan — gått ned till Thora för att ledsaga henne in på rättskaffenhetsens väg, men dukat under för jordens tyngd och måst fly i ruelse och sorg, och låtit skägget och håret förvandla hans utseende och kläderna slitats till trasor. Men oförändrat hade dock ett förblivit: att Thora varit hans hustru, icke inför Gud och människor, men för hans arma, pinade samvete. —

Håhå! Hade man då hört på maken. Den gamle Degersted spärrade upp ögonen och såg på honom utan att ens blinka. Också hans följesla-

gare sågo på honom som om de både trott och tvivlat på sina öron. — —

Och han fortfor.

Men var det likväl så, att han nu blivit vigd vid henne, måste väl också bröllop firas. Solen sjönk snart i väster och bröllopsdansen måste begynna! — —

Så drog han härvid upp flöjten ur barmen av sin röda jacka och började blåsa en vild lät, vagga i takt efter musiken och slutligen dansa bort över gårdet — ut genom grinden, hän över vallen. Och till sist snurrade han runt, runt som en eldlåga i en virvelvind, varunder flöjten lät som tjutet av en storm i knutar och kyrktorn. — —

Männen sågo på honom rådvilla och undrande. Thora likaså — men begynte till sist ropa honom i namn liksom man ropar på en sovande, som anfäktas av maran eller onda drömmar.

Men då hon ropat två eller tre gånger, dock utan att ha lyckats göra sig hörd, var det slut med hans bröllopsdans. Han föll ihop och blev liggande som ett rött bylte borta på vallen. —

Man fick bära in honom. Hela världen snurrade nu för hans syn, han låg på rygg i sängen och ville gripa himmel och jord och stanna dess hiskliga fart, så att icke alla

tanke på att skapa något litterärt verk eller ens ett vetenskapligt. Ingenstädes går han till uppgiften med den grundlighet, som gör hans övriga arbeten så värdefulla för vetenskapen, men oöverkomliga för oss andra dödliga. Sig själv fullkomligt ovetande skrev han emellertid ett av litteraturens mästerverk, som tack vare bokförlaget Natur och Kultur nu föreligger i ny översättning, så vitt jag kan döma väl utförd av fil. d:r Torsten Pehrson. Den räknar 436 sidor och kostar fem kronor, vilket får anses som enastående billigt.

När man betänker, att *Resan kring jorden* företogs år 1831—1836 grips man av förvåning inför Darwins moderna, toleranta och icke så litet humoristiska syn på de nya länderna och deras invånare. Han besökte Sydamerika under blodsgenerals Rosas' glanstid och hans framställning av spanjorernas okunnighet är i all sin enkelhet så komisk, att man litet emellanåt får sig ett gott skratt. Så-

väl för den människo- som djur- och växtintresserade är denna bok en källa till stor glädje och nytta. Hur underligt är det inte att tänka, att det var en ung man på tjugutvå år, som först löste — bland så mycket annat — korallöarnas gåta!

Ingenstädes i hela den digra boken finns ett ord av klagan över strapatser och svårigheter, icke ett ord om hemlängtan, men det var resan med *Beagle* som lade grunden till den långa sjukdom Darwin så tappert bekämpade men som till sist lade honom i graven, och av hans korrespondens till hemmet får man en helt annan och verkare bild av den unga naturforskaren än av hans egen framställning.

Jag har åtta njutningsrika kvällar å rad följt Darwin på hans *Resan*. Kartan och en blyertspenna ha också gjort sällskap, och jag råder den som har en stund ledig, helst på kvällen då allt är lugnt, att göra som jag.

L. Ö.

kyrkor och helgedomar, getter, får och stjärnor flögo ut i universum och i förtid försvunno i evighetens virvel.

Thora stod böjd över honom och höll handen på hans panna, liksom alltid en vårdarinna av hennes skötsel, när en sjuk anfäktas av yrsel. Så yttrade hon slutligen i dröjande och bedrövade ordalag sitt hemgjorda ordspråk, att när Vår herre givit och tagit sitt, naturen sitt och medmänniskorna sitt, så var det bara sorg och olycka kvar hos en arm, fattig varelse. —

Då kravlade sig Degersted åter upp i sadeln på sin nordfjording, tog tyglarna och styrde färden hem igen. Och efter gingo hans följeslagare länge tysta, men började slutligen tala om höstfisket och annat smått och gott, som hörde till livets allvarigare sida än vigsel och bröllopsdans, så att världen begynte snurra runt.

* * *

Men efter den bröllopsdansen såg Salomon allting avigt. Nu tog han till att karda gethår som en hel karl och drog hem ved under vintern. Men ju mer han arbetade, ju mindre tyckte han sig få gjort — skakade sitt skägg och klagade över, att han ingenting alls fick uträttat, hur han än stod i. Och kom någon och satt vid fönstret tyst och gravallvarlig, så skakade han åter sitt skägg och sade bekymrad, att det var alldeles förfärligt hur mycket skratt och glamm människan bar på, fast hon icke kände sitt öde ens fram till nästa minut. Kom så någon och berättade leende något trevligt, som hänt nere i bygden, skakade han även då sitt skägg och beklagade, att världen var så full av tårar och gråt — att man aldrig kunde få se ett äkta, rent och oförfalskat leende — aldrig, aldrig.

Och sökte då Thora någon gång överbevisa honom, att det bara var han, som såg fel, så rev han kardorna alldeles särskilt hårt mot varandra och svarade smått magisteraktigt, att det fanns en gång ett tempel, över vars port detta enda ord stod inristat: "Känn dig själv." Nu hade han genomvandrat denna port — redan mer än tre år tillbaka begynt kändedomen om sig själv, därför kände han också andra. Och

Redovisning över insamlingen till minnesvården åt Kata Dalström.

Insamlat av Soc.-dem. kvinnoklubbarna i:

Sandviken	5:—
Bomhus	10:—
Lottfors	2:—
Ljusne	5:—
Jädraås	5:—
Hudiksvall	2:30
Gävle	10:—
Bollnäs	8:30
Vikmanshyttan	5:—
Smedjebacken	5:10
Krylbo	5:—
Hedemora	3:30
Sölvesborg	3:—
Falun	2:50
Borlänge	5:—
Nynäshamn	5:—
Kallhäll	5:—
Alingsås	5:—
Spånga	5:—
Borås	10:—
Stilleryd	5:—
Ronneby	5:—
Essvik	5:—
Fagervik	5:—
Hörningsholm	8:85
Kubikenborg	10:—
Eskilstuna	10:—
Södra Förstäderna, Stockholm	2:—
Södertälje	5:—
Svalöv	2:—
Duvbo	2:50
Djursholm	4:—
Oxelösund	5:—
Fagersta	2:—
Västgöta-Dals kvinnodistrikt	2:—
Tidan	2:50
Svenssljunga	5:—
Sundbyberg	5:50
Vasastaden, Stockholm	5:—
Harnäs koop. kvinnogille	5:—
Huvudsta kvinnogille	3:10
Trälleborg	5:—
Kumla	2:—
Boxholm	5:—
Finspong	2:—
Mjölby	2:50
Kristianstad	5:30
Jönköping	3:—
Hörnefors	5:—
Linköping	2:—
Forshaga	2:—
Kristinehamn	10:—
Skattkärr	2:50
Storfors	5:—
Mariestad	2:—
Bjuv	5:—
Eslöv	2:—
Sundsvall	2:—
Torpshammar	5:—
Sund-Skönvik	2:—

Flen	2:—
Stockvik	5:40
Nyköping	2:40
Sparreholm	5:—
Strängnäs	5:—
Åkers Styckebruk	10:—
Torshälla	5:—
Uppsala	3:—
Skutskär	5:—
Söderfors	2:—
Untraverken	5:25
Norrköping	10:—
Sävsjöström	3:90
Ankarsum	3:60
Elmhult	—:90
Sjöbo	2:—
Furulund	5:—
Landskrona	5:—
Lund	6:20
Malmö	2:—
Motala Verkstad	10:—
Tillberga	2:—
Kävlinge	5:—
Skivarp	2:—
Degerfors	1:90
Åtvidaberg	10:—
Sala	3:—
Surahammar	6:55
Göteborg	6:—
Malmköping	2:—
Dalby	5:—
Nacka	10:—
Söderhamn	1:70
Växjö	7:60
Vännäs	11:30
Halmstad	8:50
Vallvik	2:—
Uddevalle	1:50
Kungsholms kvinnoklubb, Sthlm	5:05
Skönsberg och Ortvikens kvinnoklubb	10:—
Sthlms Ståderskefackförening	5:—
Sthlms Badbetjäningfackförening	5:—
Oskarshamn kvinnoklubb	5:—
Alvesta	2:—
Karlskoga	4:40
Hallsberg	2:—
Grythytted	2:—
Huskvarna	2:—
S. S. K. F.-styrelse	10:50
Grängesberg	5:—
Östersund	10:—
Örgryte	2:—
Varberg	3:—
Luleå	7:60
Örebro	5:—

Så kronor 545:50

Alla som ännu innehava bidragslistor uppmanas att omgående redovisa inkomna bidrag under adress Box 214, Stockholm. Även blanka listor torde insändas.

Stockholm den 1 mars 1926.

Sigvard Cruse.
Kassör.

det var inte skratt allt som skrattades, inte gråt allt som gräts. Men en sorg utan mått var det att komma till kunskap om sig själv genom att falla på sin tro och krossas mot sin förnekelse.

Likväl kardade han nu gethår

med en kraft som om han haft dubbla senor i sin kropp och fick sällan tid att blåsa sin flöjt.

Och man log inte längre åt herr Salomon på Väktarmon.

Han gjorde trots allt sina dagar som få. (Slut.)

Försäkra Ert Liv i Folket

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Tillberga.

Tillberga soc.-dem. kvinnoklubb hade sitt årsmöte måndagen den 2 febr. 1926, varvid av styrelseberättelsen framgick att klubben hållit 23 ordinarie möten och ett diskussionsmöte, till vilket Arbetarekommunen och Ungdomsklubben inbjudits.

Föredrag ha hållits av fru Sigrid Lundin och fr. Månsson samt på den Internationella kvinnodagens möte av Agnes Söderqvist. Sala kvinnoklubb har medverkat vid en fest, vilken var lyckad och till god hjälp.

Klubben har varit representerad vid kamratmöten och vid konferensen i Västerås.

Klubben har under året sålt 265 ex. av Morgonbris. Klubbens inkomster och utgifter ha balanserat å kr. 278:17 med en behållning av kr. 40:96. Full ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen och allas vår önskan är att alla kvinnor kände sin plikt och gingo med som medlemmar i kvinnoklubben och då kunde vi kanhända göra mera under år 1926.

Till styrelse för år 1926 valdes: ordf. Hildur Nyström, v. ordf. Ottilia Johansson, kassör Hanna Berglund, sekr. Selma Olsson. Kommissionär för Morgonbris Lilly Sundkvist. Korresponderande Ottilia Johansson, Box 86. Revisorer Ada Landberg och Frida Ramström.

O — a.

Från Hedemora.

Hedemora soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 11 febr. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes. Till styrelse för år 1926 valdes fruarna Ingeborg Broberg, ordf., Helena Borg, sekr., Hanna Eriksson, kassör, Hilda Sundström, v. ordf., Ester Setterfeldt, v. sekr. Revisorer: Elida Sundgren, Berta Eriksson, Mia Lindström.

Till kommissionär omvaldes Hilda Lundström och till referent Ellen Nordström.

Av årsberättelsen framgår att klubben hållit 12 ord., 1 extra möte och ett kamratmöte samt ett offentligt föredrag i "fredsfrågan". Två paket- och syföreningsauktioner ha hållits med utmärkt resultat. Vidare har klubben haft två basarer tillsammans med ungdomsklubben och arbetarekommunen, varvid den ena basarens behållning helt skänktes till klubbens barnkoloniverksamhet. I samband härmed kan nämnas att 15 barn fått fri vistelse 7 veckor i Garpenberg. För åstadkommande av detta ha en del klubbkamrater nedlagt ett mycket hedrande arbete, dels genom insamling och dels på annat sätt.

Klubbens utgifter och inkomster ha balanserat på en summa av kr. 1,152:23. Av förbundets tidning, Morgonbris, har sålts 340 ex. Klubben var representerad med två ombud vid distriktskonferensen i Borlänge.

Till sist vädjar styrelsen till alla medlemmar att göra allt för den socialdemokratiska kvinnorörelsen, så att den må ytterligare stärkas och utvecklas.

E. N.

Från Nynäshamn.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb höll måndagen den 8 febr. sitt årsmöte. På grund av dålig väderlek var mötet dåligt besökt, men stämningen var god och det hela präglades av lugn kamratlig anda. Års- och revisionsberättelser föredrogs och godkändes och ansvarsfrihet beviljades för det gångna året. Klubbens kassa har balanserat på en summa av kronor 3,236:44, med en behållning av kr. 761:81.

Av Morgonbris har försålts 700 ex.

Klubben har under året hållit ett par offentliga föredrag, kamratmöte, fest för de gamla och dessutom fester för kassans stärkande. Klubben har representanter i de flesta kommunala institutioner i köpingen, och har vid olika tillfällen under året varit representerad i Stockholm på kongresser och möten. Under mötet erinrade ordf. med några varma ord om den förlust arbetarrörelsen gjort genom Hj. Brantings och F. V. Thorssons fränfalle. Till ordf. för nästa år omvaldes enhälligt fru Elsa Eriksson. En kamratlig hälsning sändes alla klubbar landet runt. Ref.

Från Vallvik.

Vallviks soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte måndagen den 1 febr., varvid styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Under året har hållits 12 ordinarie möten, 1 extra samt 7 styrelsesammanträden. Klubbens inkomster och utgifter ha under året balanserat på kr. 454:93. Medlemsantalet vid årets slut 25 st. godkända medlemmar. Av Morgonbris har under året försålts 305 ex. Klubben har genom ombud deltagit i distriktets årsmöte samt dessutom varit talrikt representerad vid tvenne kamratmöten och ett instruktionsmöte. Under Internationella kvinnoveckan hölls ett offentligt föredrag med fru Disa Västberg som talare.

Till styrelse för kommande år valdes fruarna Kristina Sundkvist, ordf., Anny Magnusson, sekr. och korresp., Anna Lindh, kassör, Hilda Lindholm, vice ordf., Signe Magnusson, vice sekr.

Till kommissionär för Morgonbris utsågs Hulda Dahlgren. Ref.

Från Åker.

Åkers soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt tredje årsmöte tisdagen den 6 febr. 1926. Styrelse- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes och full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året beviljades. Under året ha hållits 12 ordinarie och 4 extra möten samt 17 styrelsemöten.

Klubbens inkomster och utgifter ha under året balanserat på kr. 878:75. Medlemsantalet är 44 st. Av Morgonbris har sålts 775 ex. under året. Klubben är representerad i fattigvårdsstyrelsen samt i föreläsningssyftningen. Klubben har deltagit med ett ombud i distriktets årsmöte. Under året har hållits en instruktionskurs av fru Agnes Söderqvist, ett föredrag av fru Disa Västberg samt ett föredrag på Internationella kvinnodagen av fru Nelly Thüring.

Klubben har under julen bjudit pensionärerna på ålderdomshemmet på kaffe, sång och musik. Inom klubben arbetar en syförening, vilkens inkomster ha överlämnats åt behövande familjer inom socknen. För bildningsarbetet har klubben visat sitt intresse genom bokinköp och anslag till studiecirklar och kurser av olika slag för vilket förbundet arbetar.

Till styrelse för kommande arbetsår valdes fru Mia Malmkvist, ordf., fru Agda Rist, v. ordf., fröken Mia Gustavsson, sekr., fru Hanna Källström, v. sekr., samt fru Hulda Grundtman, kassör. Kommissionär för Morgonbris blev fru Lovisa Zetterlund. H. G.

Från Kumla.

Kumla soc.-dem. kvinnoklubb höll den 1 febr. sitt årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Klubbens utgifter och inkomster ha under året balanserat på 294 kr. med en behållning av kr. 38:67. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet på revisorernas förslag. Medlemmarnas antal var vid årets slut 14. Av Morgonbris har försålts 350 ex. under året. Klubben har haft 9 ord. möten, 3 styrelsemöten, 1 offentligt möte, med fru Mina Arndorf som talarinna, samt en julgransfest och en offentlig fest tillsammans med arbetarekommunen och ungdomsklubben. Diskussionen har rört sig om förlossningshemsfrågan samt flera olika spörsmål. Klubben har 2 stipendiater, som deltaga i en A. B. F:s studiekurs i kommunalkunskap.

Till styrelse valdes: Gerda Lindkvist, ordf., Ester Olsson, v. ordf., Elvira Qvarfordt, kassör, Helga Andersson, sekr., Anna Åberg, v. sekr. Till kommissionär för Morgonbris valdes Anna Åberg och till korr. sekr. Elvira Qvarfordt.

Vid mötet, som präglades av god stämning, ingingo 2 nya medl. Efter mötesförhandlingarnas slut bjöd den avgående styrelsen samtliga medlemmar på kaffe.

Elvira Qvarfordt.

Från Halmstad.

Halmstads soc.-dem. kvinnoklubb höll onsdagen den 10 febr. årsmöte. Under det gångna året har hållits ett möte i månaden, vilka i regel varit välbesökta. Föredrag och diskussionsinledningar i aktuella ämnen ha förekommit vid flertalet möten. Två av klubbens medlemmar ha som stipendiater beviljats kurser vid Brunnsviks och Vendelsbergs folkhögskolor. Överhuvudtaget har studiarbetet intagit en mycket framskjuten plats i verksamheten. För närvarande har vidtagits åtgärder för att stärka stipendiefonden. Medlemsantalet uppgår till ett 70-tal, vilket betyder ökning. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 543:60, med ett saldo av kr. 84:49, vartill kommer stipendiefonden med ett saldo av kr. 17:60. Berättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Vid val av två styrelseledamöter omvaldes här till fruarna Nanna Samuelsson och Nettan Johansson. Till revisorer omvaldes fruarna Sigrid Abrahamsson och Gerda Käll. Till ombud vid A. B. F:s lokalavdelnings årsmöte utsågs fru Josefine Hanson.

Klubben beslöt anordna ett offentligt möte med föredrag av fru Agnes Söderqvist från Västerås den 10 mars. Vidare beslöts taga hem 10 ex. av Morgonbris i månaden till lösnummerförsäljning. Klubben har annars slagit in på postprenumeration av tidningen.

Frågan om representation vid parti-distriktets konferens diskuterades jämte en del andra organisatoriska spörsmål.

Årsmötet var välbesökt och vittnade om att den socialdemokratiska kvinnorörelsen i Halmstad har vind i seglen.

Sig y n.

Från Ämäl.

N. O. V. har tagit initiativet till bildandet av en samarbetskommitté för bekämpandet av alkoholbruket bland ungdomen. Ingen dag för snart har denna kommitté kommit till stånd. Det uppväxande släktet bör få sin syn öppen för den fara, som hotar ett samhälle och ett folk genom spritbruk. Det bör ligga varje sunt tänkande man och kvinna varmt om hjärtat att, i den mån det sig göra låter, intressera de unga för nykterhetssaken och dess befrämjande.

Till kommittén äro följande organisationer anslutna, med två ombud från varje: N. O. V., I. O. G. T., Socialdemokratiska kvinno- och ungdomsklubbarna samt Kommunistiska arbetarekommunen. Soc. dem. arbetarekommunen har ännu ej anslutit sig.

Fredagen den 12 mars hade kommittén sammanträde och ett verkställande utskott blev valt, bestående av följande: R. Berg, ordf., D. Andén, v. ordf. och korresp. sekr., B. Hesselbom, sekr. och ref., Ester Vesterberg, kassör. V. U. fick i uppdrag att tillsammans med N. O. V. snarast möjligt anordna ett diskussionsmöte mellan de anslutna organisationerna.

Vid mötet diskuterades bl. a. riktlinjerna för kommitténs arbete. M. W.

Från Ronneby.

Ronneby soc. dem. kvinnoklubb höll årsmöte måndagen den 8 febr. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades.

Ur styrelseberättelsen framgick att medlemsantalet något ökats under året och samtliga medlemmar ha gjort sitt bästa för att få förhandlingarna så givande som möjligt. Agitation har bedrivits genom deltagande uti av distriktet anordnade turnéer med fruarna Marta Larsson, Malmö, och Olivia Nordgren, Trälleborg, som talare. Dessutom har klubben haft livligt samarbete med övriga socialdemokratiska sammanslutningar i länet genom representation vid kamratmöten, årskonferenser och vanliga föreningsmöten.

Till ordf., referent och kommissionär för Morgonbris omvaldes Betty Andersson. Även den övriga styrelsen, bestående av fruarna Hildur Ekberg, Emma Arrhenius, Karolina Engström och Gerda Karlsson omvaldes.

Årsmötet, som var välbesökt, avslöts med ett trevligt samkväm.

B. A — n.

Från Bjuv.

Bjuvs soc. dem. kvinnoklubb hade sitt första möte i år den 10 jan. Revisionsberättelsen upplästes och godkändes. Av revisionsberättelsen framgick att klubben förkovrats nästan dubbelt och ekonomien förbättrats betydligt under år 1925. Det är glädjande konstatera att en del yngre kvinnor söka sig in i vår förening.

Vårt intressantaste möte under år 1925 var nog det första. Till detta möte var fru Rosenkvist från Hälsingborg inbjuden, för att hjälpa oss bilda en cirkel i kommunalkunskap. Fru Rosenkvist höll först ett anförande om hur viktigt det är med studier för oss kvinnor och därefter talade hon om Brunnsvik, dess goda uppgift och dess natursköna läge.

Så bildade vi en cirkel och 12 medlemmar anmälde sig. Denna cirkel fortsätter på det nya året och hoppas vi ha mycken

nytta av de kunskaper vi inhämta i vår cirkel.

Vi äro representerade i kom.-fullm., municipalfullm., fattigvårdsst., pensionsnämnden och nykterhetsnämnden; dessutom ha vi en representant i landstinget.

Under årets lopp ha vi bevästat tre kamratmöten, i Landskrona, Hälsingborg och Billesholm. Från klubben har en stipendiat deltagit i sommarkursen i Brunnsvik.

Fru Marta Larsson från Malmö har under hösten hållit ett intressant föredrag för oss. På våra möten, som varit bra besökta, ha vi diskuterat flera viktiga frågor. Av Morgonbris har försålts nära 500 exemplar.

Den avgående styrelsen omvaldes och består av följande fruar: Standia Hansson, ordf., Olga Jönsson, sekr., Valborg Hultberg, kassör, Amalia Jönsson, vice ordf., och Mina Nilsson, vice sekr. Revisorer äro: fruarna Anna Malmgren och Hanna Larsson.

Detta är i korta drag vår klubbns arbete under året och sänder Bjuvs kvinnoklubb härmed en hälsning till kvinnoklubbsskarn i Sverge runt. H. L.

Från Hässleholm.

Hässleholms soc. dem. kvinnoklubb höll den 3 februari sitt 7:de årsmöte. Års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes.

Till styrelse valdes Bengta Sjö, ordf., Anna Svensson, v. ordf., Emma Montén, kassör, Frida Fransén, sekreterare och Ida Mylén, v. sekr. Till revisorer valdes Ellen Nilsson, Edla Lindström och Hanna Neuman. Till kommissionär för Morgonbris har valts Agnes Andersson. Dessutom valdes ombud i sju olika föreningar på platsen.

Klubben har under året haft 12 ord. möten och lika många styrelsesammanträden. Två offentliga möten med festlig prägel ha anordnats med föredrag av kvinnliga talare, ett av fru Ida Rosenkvist över ämnet "Kvinnornas ansvar som mödrar och samhällsmedlemmar", ett av distriktets ordf., fru Marta Larsson, över ämnet "Kvinnornas ställning till arbetarörelsen".

Vid konferensen i Lund den 19 april var klubben representerad med 2 ombud.

Klubben har deltagit i uppvaktningen till Nelly Thürings 50-årsdag. Ur kassan har anslagits 25 kr. till sjuka, 15 kr. till Sagostunds barnens julfest, 25 kr. till De arbetslösas förening.

Inom klubben arbetar en studiecirkel samt syförening. I oktober hölls arbetsauktion på de av medl. skänkta arbetena, som inbringade ett välbehövligt tillskott i kassan.

På mötena har alltid förekommit diskussion i olika frågor, såsom Nykterhetsfrågan, Tobaksmissbruket, Barnavårdslagen, Boy Scoutörelsen samt artiklar ur Morgonbris. Mötena ha varit talrikt besökta och arbetet gott. Under årsmötet beslutades att skänka 25 öre pr år och medlem till A. B. F. samt 10 kr. till Barn-

Magsyra, halsbränna och kväljningar

tar man bort med ett glas *Fruksalt-Samarin* som på samma gång renar och uppfriskar blodet, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, befriar magen och tarmarna från otjänliga ämnen, gifter som måste bort.

Fruksalt-Samarin bör man alltid ha i sitt hem för användning vid behov. Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek, hos drog- och färghandlare m. fl.

Cederroths Tekn. Fabr., Stockholm

bespisningen inom staden. Två av styrelseledamöterna utsågos att sälja föreläsningkort till de av A. B. F. anordnade föreläsningarna den 20—21 februari samt verka för stor tillslutning till desamma. Ordf. tackade den avgående styrelseledamoten fru Johanna Fors för den tid hon tillhört styrelsen och det arbete hon där nedlagt. Efter årsmötet var anordnat samkväm efter omväxlande program. Klubben har under året ökat med 2 medl. Medlemsantalet 46.

Låt oss med glatt mod se framtiden an och hoppas på det bästa resultat för vårt arbete. Hälsningar till kamrater från Hässleholmsklubben genom

Sekreteraren.

Från Stockholm.

Vasastadens soc. dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 8 februari. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen.

Av årsberättelsen framgick att klubben under det gångna året hållit 9 styrelse- och 9 ordinarie möten med föredrag i politiska, litterära och sociala frågor samt diskussioner i aktuella dagsfrågor. Klubben har även deltagit i kvinnoklubbarnas studiecirkel i föreningskunskap. Inkomster och utgifter hava balanserat på 594 kr. och klubben hade vid årsskiftet 30 st. godkända medlemmar.

Till styrelse för kommande år valdes fruarna Danielsson, Ferm och Palmqvist, omvalda, samt fruarna Strid och Holm, nyvalda. Till revisorer valdes fruarna Jönsson och Strand.

Mötet avslöts med ett samkväm.

S e k r.

De kooperativa föreningarna (konsumtionsföreningarna) tillföra årligen sina medlemmar omkring 12 miljoner kronor i direkta besparingar.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. A. T. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund: Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Advokaten Gerd Schalling
Katarinavägen 9 A. Tel. S. 66 55. Mottagn. 2-6 e. m.

Meddelande från expeditionen.

Följande arbetsmaterial kan tillhandahållas mot postförskott:

Medlemsmatrikel	Kr. 5:—
Kassabok (blå pärmar)	» 3:60
Protokollsbook (blå pärmar)	» 1:85
Medlemskort med förbunds- och avdelningsstadgar	» 0:05
Brevkort pr 100 st.	» 1:50
Mötesaffischer pr 100 st.	» 2:—

Rekvisioner och alla avgifter insändas till förbundskassören, Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö.

Unga kvinnor,

som önska utbilda sig till sjuksköterskor, erhålla kostnadsfritt råd och anvisningar vid skriftlig hänvändelse till Svensk Sjuksköterskeförenings av 1910 Upplysningsbyrå, Kungstengatan 20, Stockholm Va.

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN.

Alla slag av bankaffärer. — Högsta inlåningsränta.

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING Holländaregatan 7

säljer till lägsta pris Dam- & Barnkoffor.
Dam- & Barnunderkläder.
Extra starka barnstrumpor.

Stockholms stads o. läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör fru Sara Andersson, Igelboda, Saltsjö-Duvnäs.

Sthms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus. Styrelsen.

Stockholms Gamla Stadens Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra torsdagen i månaden kl. 7.30 e. m., Stortorget 3, 2 tr. Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 1 tr., Södra Folkets Hus. Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65, 3 tr., Stockholm. Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Upplandsgatan 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte. Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 2:dra torsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Kungholmstorg 10. Ordf. fru Jenny Larsson, Kungsholmsgatan 104, 1 tr. Tel. Norr 238 37.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Södra Förstädernas soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i biblioteksalen, Aspudden. Ordf. Sigrd Lundin, Liljeholmen, tel. Gröndal 116. Sekr. Fru Karin Käll, Narvavägen 5, Stockholm. Tel. Östermalm 36 14.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Persson, Box 54, Billesholms gruva. Sekr. fru Ida Lundström, Ljungsgård, Billesholms gruva. Styrelsen.

Djursholms Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Föreningshuset. Ordf. Fru Ellen Bomblér, Tel. 1314.

Västerås soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Studiecirkeln torsdagar kl. 8 e. m.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal. Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i måndagen kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m. Styrelsen.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra månd. i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A sal. Ordf. fru Elsa Eriksson, Centralgatan 68.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta o. 3:dje torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus. Styrelsen.

Storfors soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten sista söndagen i varje månad kl. 3 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Ordf. Fru Anna Ericsson, Folkets Hus. Tel. 2 37. Styrelsen.

Trälleborgs soc.-dem. kvinnoklubb har möte andra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. Fru Math. Friberg, Kyrkogatan 9. Styrelsen.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Tumba. Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Godtemplarlokalen, Gårda. Styrelsen.

Stockholm 1926. A.-B. Arbetarnes Tryckeri